

ЯКУБ КОЛАС

Акінчыцы

- Якуб Колас
нарадзіўся 3
лістапада 1882 г. у
засценку *Акінчыцы*
Мінскага павета
Мінскай губерніі
(цяпер у межах
горада Стоўбцы
Мінскай вобласці).

Уплывы на фарміраванне асобы творцы

Жыццё ў Альбуці,
маляўнічыя навакольныя
краявіды, цікавыя
апавяданні розных
падарожных, якія, як
успамінаў пазней
пісьменнік, раскрывалі яму
новы свет разумення і
ўяўленняў, пакінулі значны
след у душы юнага
Кастуся. Слухаў ён і
беларускія песні, якія
спявала маці. Вялікі
аўтарытэт меў у падлетка
дзядзька па бацьку —
Антось, які першы абудзіў
цікавасць да літаратуры.

Першы верш "Вясна"

Ідзе вясна ўжо, дзякуй Богу!
Згінуў снег з сырой зямлі;
Папсавала гразь дарогу,
Перавалы загулі.

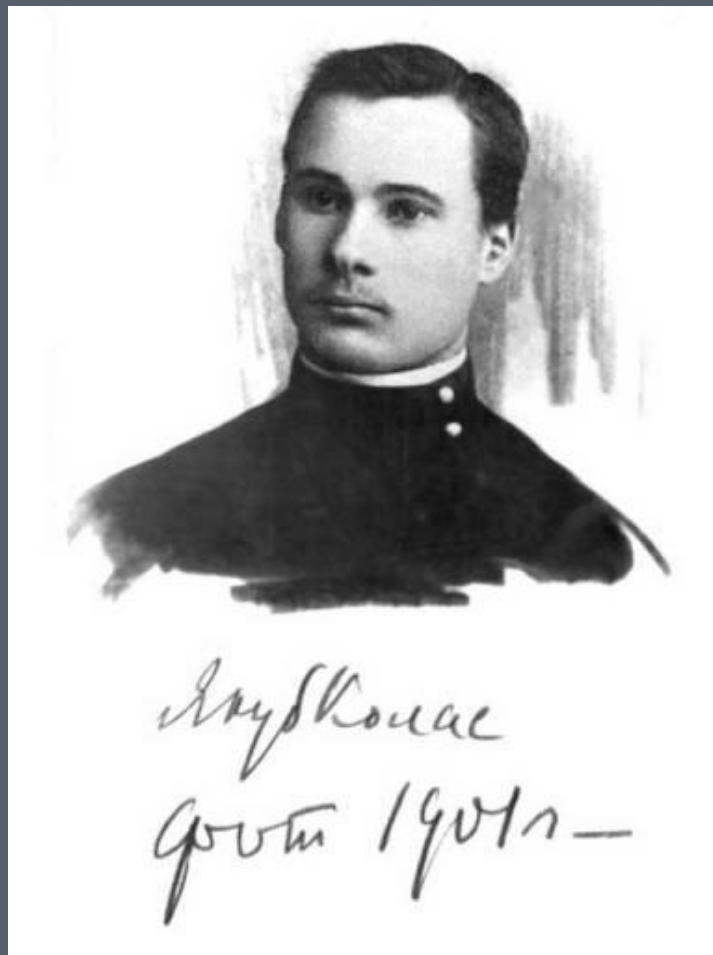
Сонца грэе, прыпякае;
Лёд на рэчцы затрашчаў.
Цёплы вецер павявае,
Хмар дажджлівых нам прыгнаў.

Вось і бусел паказаўся,
Гусі дзікія крычаць,
Шпак на дубе распяваўся,
Жураўлі ўжо ляцяць.

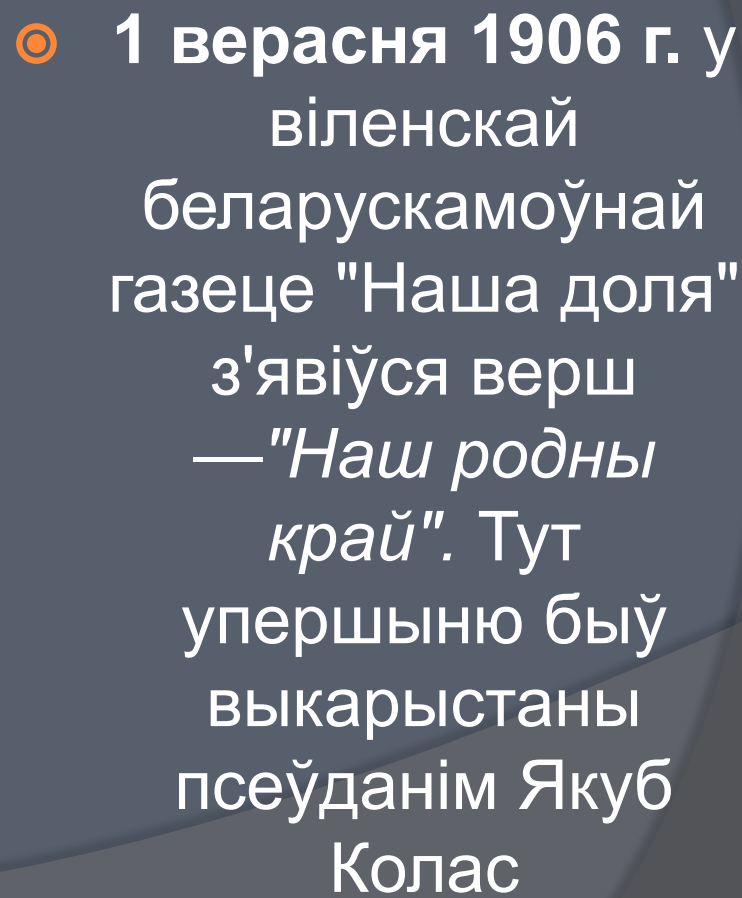
І зіма, як дым, прапала!
Зелянее луг, ралля.
Як ад болю, ачуняла
Наша родная зямля

Нясвіжская настаўніцкая семінарыя

- Падчас вучобы у семінарыі пачаў ствараць вершы і пражайныя творы на беларускай мове. Складаў вершы аб прыродзе, нялёгкім існаванні селяніна, напісаў паэмы "Каля кастра" і "Страх", тэксты якіх не захаваліся, а таксама першы пражайны твор – **этнаграфічны нарыс "Наша сяло, людзі і што робіцца ў сяле"**.

- 1 верасня 1906 г. у
віленскай
беларускамоўнай
газеце "Наша доля"
з'явіўся верш
— "*Наш родны
край*". Тут
упершыню быў
выкарыстаны
псеўданім Якуб
Колас

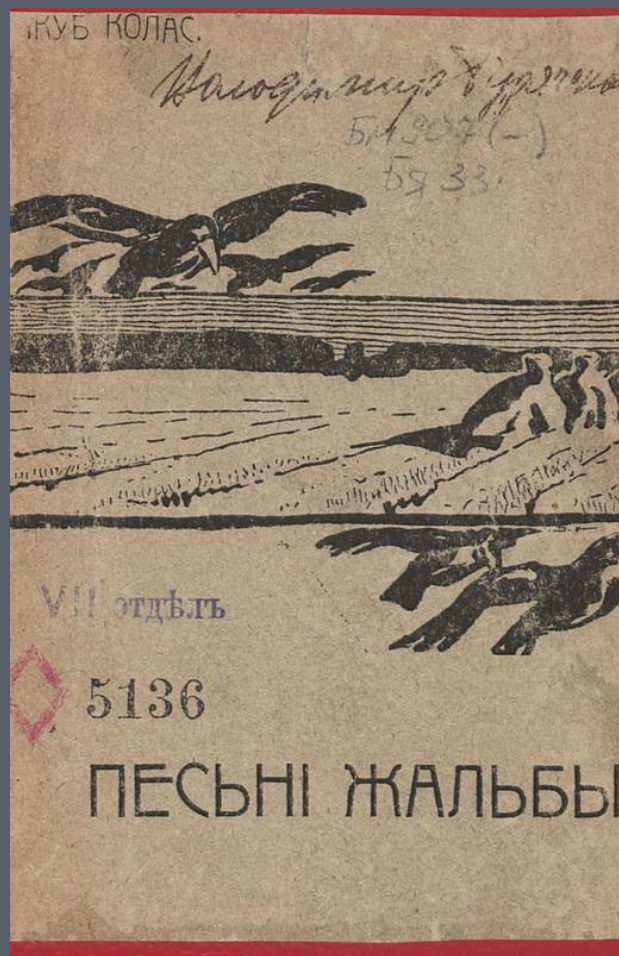

Турэмнае зняволенне

- 15 верасня 1908 г. Якуб Колас асуджаны на 3 гады турэмнага зняволення паводле абвінавачання ў актыўных дзеяннях, накіраваных на выкананне праграмы Усерасійскага саюза настаўнікаў, які, як было заяўлена на судзе, меў на мэце ліквідацыю існуючага ў Расійскай імперыі грамадскага ладу (у тым ліку ў складанні адозвы да настаўнікаў, хоць пісаў яе іншы чалавек, якога Колас суду не назваў). Увесь тэрмін пакарання Якуб Колас адбываў у Мінскім астрозе.

Першы зборнік вершаў "Песні жалбы"

Сустрэча з Янкам Купалам

У жніўні 1912 г. на хутары Смольня, каля вёскі Мікалаеўшчына, адбылася яго першая сустрэча з Янкам Купалам, якая паклала пачатак іх сяброўству

Сям'я Якуба Коласа

- У чэрвені 1913 г. Канстанцін Міцкевіч узяў шлюб з настаўніцай пінскай чыгуначнай школы Марыяй Каменскай, з якой яны пражылі разам больш за 30 гадоў, мелі трох сыноў (Даніла, Юрка, Міхась).

Годы Першай сусветнай вайны

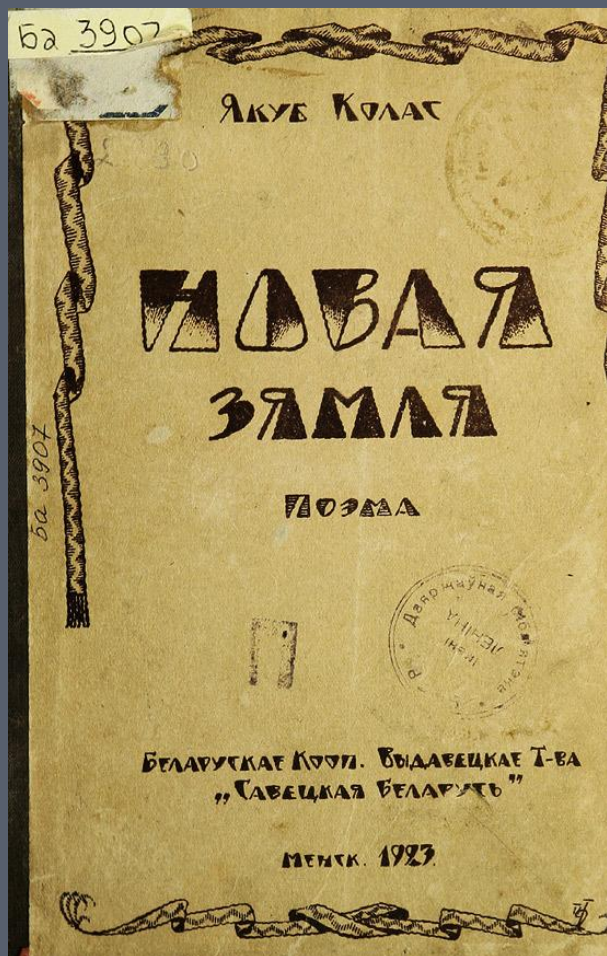

- Падчас Першай сусветнай вайны ў 1915 г. у сувязі з набліжэннем фронту Якуб Колас разам з сям'ёй эвакуіраваўся ў Маскоўскую губерню, дзе быў мабілізаваны на вайсковую службу. Пасля заканчэння Аляксандраўскага ваеннага вучылішча (Масква, 1916 г.) служыў у запасным палку ў г. Перм. У сувязі з хваробай атрымаў адпачынак і паехаў да сям'і ў горад Абаянь (цяпер Курская вобласць Расіі).

1920 -1930-я гг.

- У 1921 г. Якуб Колас вярнуўся ў Мінск. Быў супрацоўнікам Навукова-тэрміналагічнай камісіі Народнага камісарыята асветы, літаратурнай камісіі па збіранні вуснай народнай творчасці Інстытута Беларускай Культуры, выкладаў у Беларускім педагагічным тэхнікуме, чытаў лекцыі па граматыцы і методыцы выкладання беларускай мовы на настаўніцкіх педагагічных курсах у Слуцку, працаваў выкладчыкам беларускай мовы ў Беларускім дзяржаўным універсітэце.

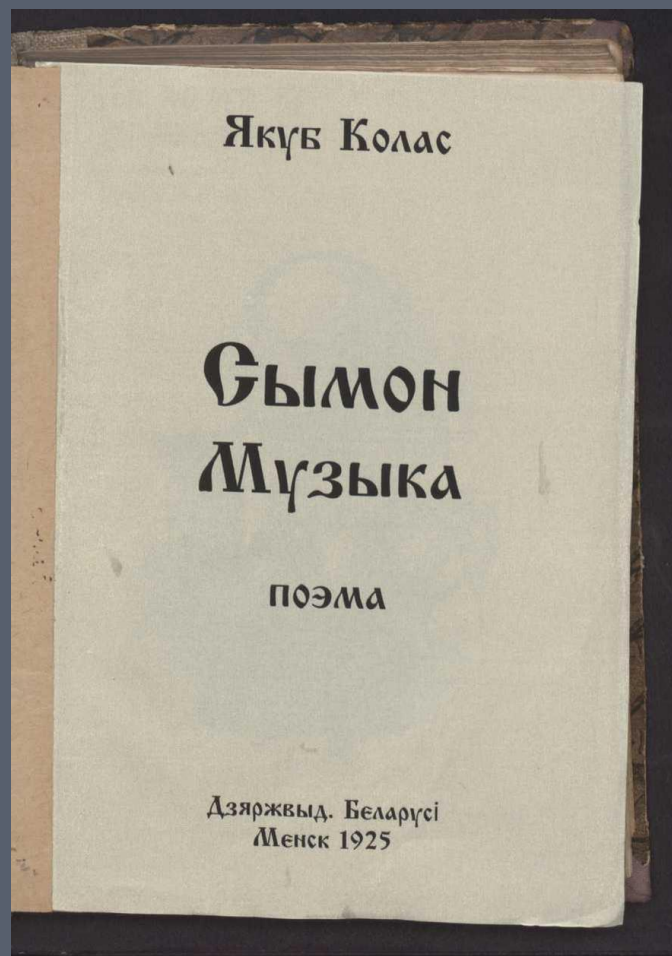
Паэма "Новая зямля"

- У паэме Колас па-філасофску асэнсоўвае цэлую эпоху ў жыцці беларускага народа. Аўтар апаэтызаваў духоўнае багацце і маральную веліч працоўнага чалавека, яго адвечную мару быць гаспадаром на ўласнай зямлі. У творы яскрава апісаны побыт народа, выведзены тыповыя беларускія характары.

Паэма “Сымон-музыка”

- Гэта твор аб народных
вытоках мастацтва,
лёсе таленту з народа,
духоўным адраджэнні
нацыі. Трагічныя і
драматычныя матывы
ў ім пераплятаюцца з
жыццясцвярджальнымі
і аптымістычнымі. Паэт
асвятляе
своеасаблівасць
нацыянальнага шляху
беларусаў, выказвае
надзею на
актывізацыю духоўна-
творчых сіл народа.

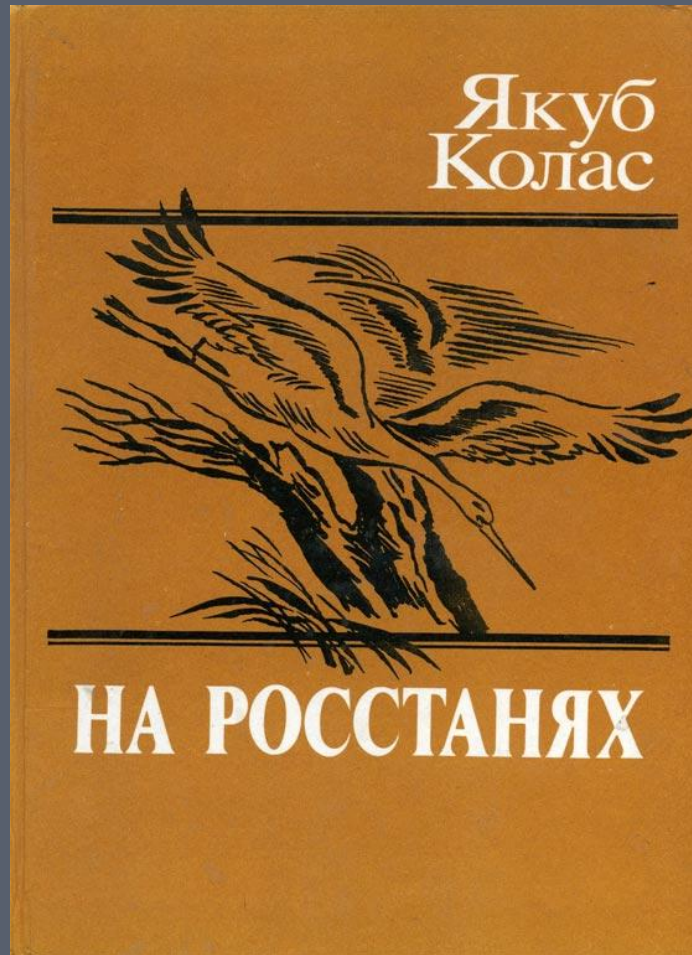

Апошнія гады жыцця

Пасля вайны, з сярэдзіны 1940-х гг. і да канца жыцця, Якуб Колас працаваў у Акадэміі навук Беларусі, быў вядомы як грамадскі дзеяч. У яго заўсёды знаходзілі водгук праблемы асобных грамадзян, паслядоўна адстойваў ён інтарэсы і ўсёй беларускай нацыі. У 1956 г. пісьменнік падрыхтаваў ліст у вышэйшыя партыйныя інстанцыі, дзе выказаў занепакоенасць становішчам беларускай мовы ў грамадскім жыцці, прапанаваў меры па яе абароне.

Аповесць “На ростанях”

- У 1954 г. была завершана аповесць "На ростанях", у якой апісаны падзеі 1906-1911 гг. Яна стала 3-й, апошняй (разам з дзвюма папярэднімі — "У палескай глушы", "У глыбі Палесся"), часткай аднайменнай трылогіі.

Магіла Якуба Коласа

Памяць

- Імем Коласа названы Інстытут мовазнаўства і Цэнтральная навуковая бібліятэка Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр у Віцебску, плошчы і вуліцы, школы і бібліятэкі ў многіх населеных пунктах Беларусі, буйное вытворчае паліграфічнае прадпрыемства ў Мінску.
- Творы Якуба Коласа ўвасоблены ў тэатральным, музычным, кінематаграфічным мастацтве. У тэатрах ставіліся п'есы паводле яго апавяданняў, аповесцей, трылогіі. Ю. Семянякам створана опера па паэме "Новая зямля", Ю. Багатыровым па аповесці "Дрыгва" — опера "У пушчах Палесся". На словы Якуба Коласа напісана шмат музычных твораў. Коласаўскую паэзію для напісання песень і рамансаў выкарыстоўвалі кампазітары М. Чуркін (песні "Краска", "Вясна", рамансы "Маёй каханцы", "Гусі..."), А. Туранкоў (рамансы "Усход сонца", "Дудка", песня "Радасць"), Я. Цікоцкі (рамансы "Каманіну, Малакову, Сляпнёву", "Пераможны май") і інш. Яшчэ ў 1929 г. быў зняты фільм "Песня вясны" (рэжысёр В. Гардзін) паводле аповесці Якуба Коласа "На прасторах жыцця". У 1960-1961 гг. экранізавана трылогія "На ростанях" (фільм "Першыя выпрабаванні", рэжысёр Ул. Корш-Саблін).